

7.5.2024

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto

JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄ, ROVANIEMI JA PELLO

ROIDno-2024-1071

Lapin Yrittäjät ry, Rovaniemen Yrittäjät ry, Pellon Yrittäjät ry, SKAL Ympäristöyritykset ry ja SKAL Pohjois-Suomi ry esittävät, että Rovaniemelle ja Pelloon sopii parhaiten kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toimivin kaikkien jättejakeiden kuljetuksessa. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä.

Rovaniemen kaupunkistrategia 2030

Rovaniemen kaupungin asettama strateginen päätavoite on “Elinvoimaa rakennetaan monipuolisesti ja vastuullisesti”. Kolmannessa alataavoitteessa mainitaan “turvaamme nykyisten toimijoiden toimintaedellytyksiä”. Jätehuoltojaoston esittämä aikomus siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään on täysin tämän tavoitteen vastaista toimintaa. Rovaniemen jätehuoltojaoston alueella toimivien yhdyskuntajätteen kuljetusyritysten toimintaedellytykset vaarantuvat, jos heidän palvelutarjoomaansa supistetaan kaupungin päätöksellä.

Seitsemännessä alataavoitteessa ensimmäisen kohdan mukaan “lisäämme yhteisöjen ja yksilöiden vaikutusmahdollisuuksia itseään ja elinympäristöään koskeissa asioissa”. Jätehuoltojaoston esitys on strategian tämänkin kohdan kanssa ristiriidassa, kun asukkailta viedään mahdollisuus päättää itse palveluntarjoajastaan.

Rovaniemen kaupungin kasvuohjelma 2024-2025

Jätehuoltojaoston esitys on niin ikään ristiriidassa Rovaniemen kaupungin hallituksen kokouksessaan 18.3.2024 hyväksymän kasvuohjelman kanssa. Kasvuohjelman kohdassa 3.3. Hankintapolitiikka kerrotaan, että kaupungin tulee hankekohtaisesti arvioida, mikä toimintamalli mahdollistaa alueen yritysten toiminnan ja sen kehittymisen. Samassa kohdassa on kerrottu, mitkä osa-alueet rovaniemeläiset yrittäjät ovat arvioineet kaupungin elinkeinopolitiikassa heikoimmin. Jätehuoltojaoston esitys vahvistaa näiden osa-alueiden heikkoa arviointia Yhtenä erityisenä teemana elinvoiman kehittämisen näkökulmasta nostetaan markkinavuoropuheluiden sekä tulevista kilpailutuksista tehtävien infojen järjestäminen. Jätehuoltojaoston esitys on periaatteeltaan täysin päinvastainen, sillä se estää reilun kilpailun.

Jätelain vaatimukset valmistelulle

Jätelain 646/2011 § 37 [Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus] asettaa vaatimukset sille, mitä seikkoja tulee tarkastella silloin, kun jätteenkuljetusjärjestelmästä päätetään. Vaatimukset ovat seuraavat:

Kunta voi päättää, että 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljetajan kanssa, jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädettyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Haluamme korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia.

Jätelain vaatimusten täyttyminen alueella

Ensimmäisenä edellytyksenä on jätelaissa (37 § ja 35 §) todettu seuraavasti: ”Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.”

- Rovaniemen kaupungin tilaamassa Rambollin selvityksessä (22.3.2023), jossa arvioitiin jätteenkuljetusjärjestelmiä Rovaniemellä ja Pellossa, todetaan, että ”Selvityksen perusteella Rovaniemen ja Pellon alueella on jätehuollon kuljetuspalveluita tarjolla nykyisessä kuljetusjärjestelmässä kattavasti vakituisille asunnoille.”
- Lisäksi selvityksessä tuodaan esille, että ”Kokonaisliittymisasteprosentti vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen osalta koko toimialueella on tarkastelun perusteella 80 %, Rovaniemellä 84 % ja Pellossa 59 % (ilman liikekiinteistöjä). Jätehuollon liittymisaste taajamissa ja kylissä on Rovaniemen ja Pellon kuntia tarkasteltaessa hyvällä tasolla. Lisäksi harvaan asutulla maaseudullakin on ainoastaan noin 6 % kiinteistöjä, joiden läheisyydestä ei tehdä tyhjennyksiä. Suurin osa jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä on vapaa-ajan asuntoja, jotka sijaitsevat harvalla maaseutualueella tai YKR-alueen ulkopuolisella alueella huonojen liikenneyhteyksien päässä. Näissä kiinteistöissä syntyvä jätteiden määrä on vähäisempää ja satunnaisempaa kuin vakituisesti asutuissa taajama-asunnoissa.”
- Yritysten tarjonta on alueella hyvää ja niiden välillä on aitoa kilpailua, mikä pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Jätteen kuljetuspalveluita on tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätehuoltoyhtiön mahdollinen kilpailutus supistaisi tarjontaa alueella, jolloin kattavuus ja luotettavuus kärsivät. Kilpailun katoaminen alueelta voi myös nostaa hintoja.

Toisena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta

vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusyritykselle, joista aina seuraa suuri ongelma kuljetusten toiminnan kannalta.
- Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa samaan kuormaan yhdyskuntajätteen kanssa voidaan ottaa myös yritysten ja teollisuuden jätettä, mikä tehostaa kuljetuksia.
- Jäteyhtiön kilpailutus hävittää ylimääräisen kuljetuskapasiteetin alueelta.
- Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.
- Rovaniemen kaupungin tilamaassa Rambollin selvityksessä (22.3.2023) todetaan, että ”Selvityksen perusteella jätelain ehdot luotettavuuden osalta täyttyvät nykyisessä kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmässä” ja ”selvityksen perusteella jätelain ehdot täyttyvät kohtuullisten ja syrjimättömien ehtojen osalta Rovaniemellä ja Pellossa nykyisessä kiinteistön haltijan jätteenkuljetusjärjestelmässä”.
- Kunnallisen toimivuuden ja alueellisen kehittämisen osalta Rambollin selvityksessä todetaan ”Tehtyjen tarkastelujen perusteella Jätelain 37 §:n 1 momentin 2 kohdan mukainen vaatimus jätehuollon alueellisesta kehittämisestä täyttyy Rovaniemen ja Pellon alueella nykyisessä kuljetusjärjestelmässä, kun otetaan huomioon myös kuntien yhdyskuntarakenteet ja eriluonteiset alueet kuntien sisällä.”
- Rambollin selvityksessä (22.3.2023) todetaan, että ”selvityksen perusteella nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei aiheuta jätelain mukaista ympäristö- ja terveyshaittaa”

Kolmantena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: ”Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys.
- Jos palvelu ei yrityksessä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.
- Päivystys toimii 24 tuntia/vrk.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa paremmin uudet innovaatiot alalle.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät. Tämän seurauksena on kuljetusyrityksiä, jotka ovat joutuneet lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.

- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa kuljettajien työsuhteturva vaarantuu. Kilpailutus voi viedä yritykseltä liiketoiminnan, josta pahimmassa tapauksessa seuraa työpaikkojenkin lakkaaminen.
- Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa päätöksiksi, epävarmuus lisääntyy ja yrityksen on vaikea saada ammattitaitoista työvoimaa.
- Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
- Jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
- Jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät suunnitellut vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.
- Rambollin selvityksessä (22.3.2023) todetaan, että ”Selvityksen perusteella jätelain ehto kokonaisuutena täyttyy nykyisessä jätteenkuljetusjärjestelmässä toimialueella.”

Yhteenveto

Tämän lausunnon allekirjoittaneet yrittäjäjärjestöt katsovat, että Rovaniemen jätehuoltojoaston alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Mielestämme suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan, ja tässä tapauksessa myös jätehuoltojoaston tehtävänä, on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Ella-Noora Kauppinen
p. 050 554 2458
toimitusjohtaja
Lapin Yrittäjät ry

Laura Pihkakoski
p. 040 750 1584
puheenjohtaja
Pellon Yrittäjät ry

Lasse Kontiola
p. 0400 694 233
toiminnanjohtaja
SKAL Ympäristöyritykset ry

Jani Siivola
p. 040 717 7815
puheenjohtaja
Rovaniemen Yrittäjät ry

Taavi Heikkinen
p. 0400 282 785
toiminnanjohtaja
SKAL Pohjois-Suomi ry

Rovaniemen kaupunki
kirjaamo@rovaniemi.fi

ROIDno-2024-1071

04.04.2024 Lausuntopyyntö jätteenkuljetusjärjestelmästä, Rovaniemen kaupunki, Rovaniemi, Pello

Lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä, Rovaniemen kaupunki, Rovaniemi ja Pello

Rovaniemen kaupungin Teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto (jatkossa jätehuoltojaosto) on pyytänyt lausuntoa kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisestä Lapin ELY-keskukselta ennen asian lopullista ratkaisua jätehuoltojaoston kokouksessa. Lausuntopyyntö on saapunut Lapin ELY-keskukselle 04.04.2024.

Yleinen lainsäädännöllinen tausta

Jätelain (646/2011) 32 §:ssä on säädetty kunnan yleisestä velvollisuudesta järjestää jätehuolto tiettyjen jätteiden osalta. Kunnan jätehuoltopalveluita koskevat jätelain 34 §:n mukaiset laatuvaatimukset, joiden mukaan kunnan on jätehuollon järjestämisessä huolehdittava siitä, että: 1) käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus; 2) käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottopaikkoja, jotka ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa; 3) käytettävissä on riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen; 4) jätteen keräys ja kuljetus järjestetään ja mitoitetaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin syntyvän jätteen määrää ja laatua; 5) jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä tiedotetaan riittävästi ja riittävän usein.

Jätelain 35 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää kiinteistöittäinen jätteenkuljetus kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti, jollei 41 tai 41 a §:stä muuta johdu. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelain 36 §:n mukaisesti kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu. Jätteen saa kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ottaa kuljetettavakseen vain kunta tai jätteen kuljettaja, joka toimii kunnan lukuun.

Jätelain 37 §:n mukaan kunta voi päättää, että jätelain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun saostus- ja umpisäiliölietteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa,

19.04.2024

jos: järjestetty jätteenkuljetus täyttää jätelain 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset; jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle; ja päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Jätelainsäädännön vuonna 2021 toteutuneessa merkittävässä muutoksessa 19.7.2021 ja 1.12.2021 kunnan järjestämisvastuulla olevien erilliskerättävien jätteiden kuljettamisen osalta kaksoisjärjestelmä lakkautettiin ja siirryttiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen osalta kunta voi edelleen jätelaissa säädettyjen edellytysten täytyessä päättää, että kiinteistön haltijan on järjestettävä jätteenkuljetus.

Hallituksen esityksessä HE 40/2021 jätelain muuttamisesta kuitenkin todetaan, että *"hajanainen vastuunjako kunnan ja kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa vaikeuttaa kokonaisvaltaisen ja tehokkaan keräysjärjestelmän suunnittelua ja jätedirektiiveissä asetettujen yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien ohjauskeinojen toteuttamista. -tekstiä poistettu- Kunnan jätehuollon suunnittelun ja kehittämisen vaikeutuminen sekä kuljetusjärjestelmäpäätöksiin liittyvien valitusprosessien aiheuttamat sääntelykustannukset ovat saatujen kokemusten perusteella kaksoisjärjestelmän väistämättömiä ja pysyviä ominaisuuksia. Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien ohjauskeinojen ja jätteen erilliskeräyksen tehokas toteuttaminen vaikeutuu huomattavasti, jos jätteenkuljetuksen kaksoisjärjestelmään liittyviä ongelmia ei ratkaista. Kuljetusjärjestelmän valintaan liittyvien selvitysten tekemisen, muun päätöksentekoon liittyvän valmistelun ja päätöstä seuraaviin valitusprosesseihin osallistumisen sijasta kunnassa tulisi voida keskittyä jätehuollon kehittämiseen."*

Asian aiempi käsittely

Rovaniemen, Ranuan ja Pellon alueella kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtäviä hoitaa Rovaniemen kaupungin Teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto. Jätehuoltojaosto on päätöksellään 4.6.2019 § 12 valinnut toiminta-alueellaan osittain käytettäväksi kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksellään 20/0784/2 kumonnut jätehuoltojaoston päätöksen 4.6.2019 § 12 ja palauttanut asian jätehuoltojaostolle uudelleen käsiteltäväksi vuonna 2020 (20/0784/2).

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksessään katsonut, että kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei asiakirjoissa olleiden selvitysten perusteella voitu katsoa edistävän jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, eikä vaikutuksia voitu arvioida kokonaisuutena myönteisiksi. Siksi jätelain 37 §:n 1 momentin edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle eivät ole täytyneet koko

19.04.2024

Rovaniemen kaupungin alueella. Näin ollen jätehuoltojaoston päätös on tullut lainvastaisena kumota ja asia palauttaa uudelleen käsiteltäväksi.

Rovaniemen kaupungin yhdyskuntatekniikan yksikkö on teettänyt *"Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa"* -selvityksen (22.3.2023), jossa on arvioitu ja vertailtu kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen ja kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutusta polttokelpoisen jätteen kuljetuksiin Rovaniemen kaupungissa ja Pellon kunnan alueella. Selvityksessä on tarkasteltu täyttyvätkö jätelain 35 §:n ja 37 §:n ehdot jätteen kuljetuksen järjestämisessä Rovaniemellä ja Pellossa. Selvityksen perusteella on tunnistettu vahvuuksia ja haasteita molempien kuljetusjärjestelmien osalta.

Jätehuoltojaosto on pyytänyt Lapin ELY-keskukselta lausuntoa teetetystä selvityksestä. Lapin ELY-keskus on lausunnossaan 7.6.2023 (LAPELY/4470/2018) todennut Rovaniemen kaupungin yhdyskuntatekniikan yksikön teettämästä *"Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa"* -selvityksestä mm. seuraavaa: *"Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan selvityksessä on monipuolisesti ja kohtalaisen kattavasti tarkasteltu jätelain 35 ja 37 §:ien ehtojen täyttymistä nykyisin käytössä olevan kiinteistön haltijan järjestämän jätteen kuljetuksen osalta alueen erilaisissa osissa. Liittymisastetta ja palvelun kattavuutta on selvitetty aiempaa tarkemmin. Vertailua kunnan järjestämään kuljetukseen on tehty lähinnä laadullisesti."*

Kuljetuksen kattavuuden analysoinnissa on hyödynnetty paikkatietotarkastelua 1 km bufferilla tyhjennuspisterekisterin pisteistä, joka kuvastaa selvityksen perusteella niitä pisteitä, jotka on mahdollista reitittää jätteenkuljetukseen. Lisäksi on arvioitu liittymisastetta erilaisten alueiden ominaispiirteet huomioiden. Kattavuuden arvioinnin puutteeksi on tunnistettu se, ettei jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen liittymättömyyden syitä ole tarkemmin selvitetty.

Kattavuutta koskevassa paikkatietoon perustuvassa tarkastelussa ei ole huomioitu kuljetusreitistön käyttämien teiden varsia niillä kuljetusreitistön osilla, joilla ei ole tyhjennuspisteitä. Nämä kuljetukseen käytettävien teiden varsilla sijaitsevat kiinteistöt lienee kuitenkin mahdollista reitittää kuljetukseen.

Haasteeksi molempien kuljetusjärjestelmien osalta on todettu, että nykyisen kuljetusreitistön ulkopuolelle jää erityisesti vapaa-ajan kiinteistöjä, joihin ei ole kunnollista tieyhteyttä ja joille ei ole mahdollista järjestää kiinteistökohtaista jätteen kuljetusta. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen korvaavia yhteiskeräyspisteitä ei selvityksen mukaan ole Rovaniemen alueella kattavasti. Pellon alueella ei ole lainkaan yhteiskeräyspisteitä. Kuljetusjärjestelmällä ei sinänsä ole vaikutusta palvelun kattavuuteen näiltä osin, ellei samalla panosteta yhteiskeräyspisteverkoston kehittämiseen.

Selvityksen johtopäätökset tulevat osittain erilaiseen lopputulemaan kuin mitä selvityksen eri osissa on todettu. Selvityksen johtopäätöksissä on

19.04.2024

esimerkiksi nostettu esille etuja ja mahdollisuuksia, joita kunnan järjestämällä kuljetuksella olisi kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen verrattuna. Näitä seikkoja ei kuitenkaan ole käsitelty kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen kokonaismyönteisyyden arvioinnissa, joka keskittyi kuljetusjärjestelmän vaikutuksiin kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kokonaismyönteisyyden ja jätehuollon yleisen toimivuuden edistämisen arviointiin olisi ollut hyvä panostaa enemmän, sillä Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksessään (20/0784/2) pitänyt näitä seikkoja yhtenä perusteena asian palauttamiselle uudelleen käsittelemään."

Jätehuoltojaosto on kokouksessaan 29.9.2023 § 23 merkinnyt lausunnot tiedoksi ja jatkanut asian valmistelua. Jätehuoltojaosto päätti infotilaisuuden järjestämisestä, jossa käsiteltiin mahdollista jätteenkuljetusjärjestelmän muuttamista kunnan järjestämäksi.

Jätehuoltojaoksen kokouksessa 22.3.2024 6 §:ssä valmistelijan laatimasta selvityksestä käy ilmi kuljetusjärjestelmän muuttamista puoltavia seikkoja, joiden toteutuminen on selvityksen mukaan haasteellista, mikäli alueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Kuljetusjärjestelmän muuttamisesta todetaan seuraavaa:
"Edellä todetun selvityksen perusteella Rovaniemellä ja Pellossa nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen alueilla ei kaikkien jätelain 35 ja 37 §:n mukaisten ehtojen voida katsoa täysin täyttyvän lain edellyttämällä tavalla, jonka vuoksi kuljetusjärjestelmän muuttaminen kunnan järjestämäksi koko jätehuoltoviranomaisen toimialueella tulee ottaa käsittelemään."

Jätelain edellyttämällä tavalla siirtymiselle kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen varattaisiin riittävä siirtymäaika siten, että kunnanjärjestämä jätteenkuljetus alkaisi Rovaniemen kaupungin ja Pellon kunnan alueella syksystä 2027 alkaen. Samalla kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus Rovaniemen kaupungin ja Pellon kunnan alueella päättyisi. Ranualla pysytettäisiin voimassa kunnanjärjestämä jätteenkuljetus.

Kaikkien jätteenkuljetusyritysten edellytykset menestyä kunnan kilpailuttamassa jätteenkuljetuksessa pyrittäisiin mahdollistamaan jakamalla alue sopivan kokoisiin urakka-alueisiin ja tarvittaessa yhdistämään sekajätteen kuljetukset tietyiltä osin jo kunnan vastuulla olevien bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten kanssa sekä mahdollistamalla tarkoituksenmukaiset urakkaehdot ja sopimuskaudet. Usean yrityksen menestymistä kilpailutuksessa voitaisiin mahdollistaa rajaamalla sitä, kuinka monta urakka-aluetta yksi tarjoaja voi saada hoidettavakseen.

Ennen hankintoihin liittyvien yksityiskohtien päättämistä, markkinatietoa kartoitettaisiin järjestämällä vuoden 2026 aikana markkinavuoropuhelutilaisuuksia, joissa yritykset ja muut asianosaiset voisivat kertoa näkemyksensä hankinnan valmistelua varten. Hankinnassa

19.04.2024

huomioitaisiin yritysten näkemysten ohella myös reittilogistiikan ja keräyskaluston optimointi sekä kuljetuskaluston vähäpäästöisyys."

Jätehuoltojaosto päätti kokouksessaan merkitä tiedoksi asiassa annetun valmistelijan selvityksen ja pyytää lausuntoja kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisestä ennen asian lopullista ratkaisua Rovaniemen kaupungilta, Pellon kunnalta sekä Lapin ELY-keskukselta, Lapin Yrittäjät ry:ltä ja Napapiirin Residuum Oy:ltä sekä varata Rovaniemen ja Pellon asukkaille ja alueella toimiville jätehuoltoyrityksille mahdollisuuden lausua mielipiteensä asiasta.

Lapin ELY-keskuksen lausunto

Lapin ELY-keskus katsoo, että edellä esitetyt asiat huomioiden jätehuoltojaostolla on käytössään riittävät tiedot tehdä lainmukainen ratkaisu kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen jätteen kuljetusten järjestämisestä kunnan jätehuoltoviranomaisen toiminta-alueella.

Kuten jätehuoltojaoston kokouksen 22.3.2024 6 §:n valmistelijan selvityksestä käy ilmi, ratkaisulla siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen kunnan vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta sekä kiinteän yhdyskuntajätteen kuljetusten yhtenäisellä järjestämisellä voidaan toiminta-alueella edistää niin jätedirektiivien kuin kansallisen jätelainsäädännön yhdyskuntajätteen kierrätysastetavoitteen saavuttamista, ohjauskeinojen tehokkaampaa toteuttamista, alueellisen jätehuollon kehittämistä sekä muita alueellisia ympäristötavoitteita, kuten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä. Edellä mainittujen tavoitteiden alueellinen edistäminen edellyttää lisäksi jätehuollon kehittämistä jätelain 34 §:n mukaiset laatuvaatimukset ja teetetyssä selvityksessä ilmenneet paikalliset kehityskohdat huomioiden.

Asian valmisteluun on osallistunut ylitarkastaja Paula Tarkka.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Hyväksymisen tarkemmat tiedot ovat asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ympäristötarkastaja Sanna-Kaisa Kivilompolo ja ratkaissut yksikönpäällikkö Juha Hämäläinen.

Tämä asiakirja LAPELY/1840/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
LAPELY/1840/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 24.04.2024 09:57

Esittelijä Kivilompolo Sanna-Kaisa 24.04.2024 09:38

Rovaniemen kaupunki
Jätehuoltojaosto
kirjaamo@rovaniemi.fi

Viite: ROIDno-2024-1071

MIELIPIDE ROVANIEMEN KAUPUNGIN JA PELLON KUNNAN SIIRTYMISESTÄ KUNNAN JÄRJESTÄMÄÄN
JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄÄN

Kiinteistöliitto Lappi ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi.

Kiinteistöliitto Lapista

Kiinteistöliitto Lappi ry on 1926 perustettu kiinteistönomistajien etu- ja palvelujärjestö. Yhdistyksen toiminta-alue kattaa Lapin maakunnan lukuun ottamatta Kemi-Tornion aluetta. Yhdistyksen jäsenkunta muodostuu pääasiallisesti asunto-osakeyhtiöistä (85 %), mutta jäsenistöön kuuluu myös kiinteistöosakeyhtiöitä, vuokrataloyhtiöitä, toimitilakiinteistöjä ja muita kiinteistönomistajatahoja. Yhdistyksellä on jäseniä yli 450 ympäri Lappia.

Kiinteistöliitto Lappi ry on osa Suomen Kiinteistöliittoa, johon kuuluu 23 alueellista kiinteistöyhdistystä, joiden jäsenkunta muodostuu pääsiallisesti asunto-osakeyhtiöistä. Kiinteistöliiton jäsenkuntaan kuuluu myös mm. kuntien omistamia ja yleishyödyllisiä vuokrataloyhteisöjä. Alueellisten kiinteistöyhdistysten jäsenistöön kuuluu yhteensä n. 32 000 asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä. Lisäksi Kiinteistöliittoon kuuluu Suomen Vuokranantajat ry, jossa on jäsenenä noin 22 000 yksityishenkilöä tai muuta tahoa, jotka vuokraavat asuin- ja liikehuoneistojaan asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä. Kiinteistöliiton jäsenkunnan piiriin kuuluu arviolta noin 2 miljoonaa suomalaista.

Yhdistys tarkastelee käsillä olevia aiheita pääsääntöisesti taloyhtiöiden näkökulmasta.

Kiinteistökustannustoimikunta

Kiinteistöliitto Lappi ry perusti 2022 Kiinteistökustannustoimikunnan, jonka tehtävänä on perehtyä Rovaniemen alueen kiinteistönpitokustannuksiin ja niiden syntyyn sekä pyrkiä herättämään keskustelua aiheesta mm. kuntapäätäjien keskuudessa. Toimikunnan erityisen huomion alaisena on ollut muutos asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän bio- ja pakkausjätteen keräämisen siirtymisessä tietyiltä osin kunnan kilpailutettavaksi ja järjestettäväksi Rovaniemen taajama-alueilla vuoden 2023 heinäkuusta alkaen. Kiinteistökustannustoimikunta on seurannut tarkasti keräyksen kilpailutusta, organisointia ja toteutusta yhdistyksen edunvalvoman palvelunostajan eli kiinteistönomistajan näkökulmasta. Useilla kyselyillä, yhteydenpidoilla ja toimintakentän realistisella tarkastelulla on saatu hyvin selkeä kuva muutoksen toteutuksen onnistumisesta, varsinkin Rovaniemen kaupungin keskustan alueella.

Kunnan velvollisuudesta järjestää jätehuolto

Kunnilla on lain säättämä velvollisuus järjestää mm. vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asunnossa syntyvän jätteen, mukaan lukien sako- ja umpikaivolietteen, jätehuolto asukkailleen. Lisäksi kunnan vastuulle kuuluu tietyin edellytyksin sosiaali- ja terveyspalveluissa, koulutustoiminnassa sekä julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätehuollon järjestäminen sekä ne liikehuoneistojen yhdyskuntajätteet, jotka kerätään kiinteistöillä yhdessä edellä tarkoitettujen jätteiden kanssa.

Jätelain uudistuksen myötä asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän bio- ja pakkausjätteen kerääminen tulivat tietyiltä osin kunnan kilpailutettavaksi ja järjestettäväksi Rovaniemen taajama-alueilla vuoden 2023 heinäkuusta alkaen. Pellon kunnan taajama-alueella biojätteen ja muun kierrätyskelpoisen jätteen kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tulee liittyä 1.7.2028 alkaen.

Seka- eli polttokelpoisen jätteen kuljetus hoidetaan nykyisin Rovaniemellä kahdella tavalla. Rajatuilla haja-asutusalueilla jätteenkuljetus on jo nyt kaupungin järjestämää, mutta pääosin kiinteistöt järjestävät kuljetuksen itse. Pellossa jätteenkuljetuksen järjestäminen on kiinteistöjen vastuulla koko kunnan alueella. Napapiirin Residuum Oy:n toimialueeseen kuuluvan Ranuan kunnan alueella on kunnan järjestämä jätteenkuljetus koko kunnan alueella.

Kiinteistöjen järjestämä jätteenkuljetus on jätelain mukaan mahdollinen, kun tietyt edellytykset täyttyvät. Lain mukaan kunnan on seurattava ja valvottava, että kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kaikki lain edellytykset täyttyvät sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Kunta voisi halutessaan siirtyä kunnan järjestämään kuljetukseen niin päätettäessä, vaikka kaikki jätelain ehdot täyttyisivätkin kiinteistön haltijan järjestämissä kuljetuksissa.

Jätteenkuljetusjärjestelmästä tekee päätöksen kunnan jätehuoltoviranomainen, jonka tehtävää Rovaniemen, Ranuan ja Pellon alueella hoitaa kuntien tekemän sopimuksen mukaisesti Rovaniemen teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto.

Kunnalliseen jätteenkuljetusjärjestelmään siirtymisestä polttokelpoisen jätteen osalta

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kaikkien lain edellyttämien edellytysten täyttymisen valvomiseksi ja päätöksenteon tueksi Rovaniemen kaupungin yhdyskuntatekniikan yksikkö on teettänyt selvityksen (22.3.2023) Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa. Selvityksessä arvioitiin ja vertailtiin eri kuljetusjärjestelmien vaikutuksia jätteenkuljetuksiin Rovaniemen sekä Pellon kuntien alueella.

Selvityksen perusteella nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain mukaisia ehtoja Rovaniemellä ja Pellossa eri alueilla (taajama, kylä, pienkylä, maaseudun harva-asutus). Kattavuuden osalta alueella on sekä vakituisesti asuttuja että vapaa-ajan asuntoja, jotka joko jäävät etäälle nykyisistä kiinteistökohtaisen keräyksen

reiteistä tai sijoittuvat palvelujen vaikutuspiiriin, mutta eivät ole liittyneet jätehuoltoon. Muiden jätelain ehtojen voidaan katsoa selvityksen perusteella täyttyvän, huomioiden kuitenkin tarkastelussa toteutettujen arviointimenettelyjen rajoitukset.

Mikäli jätehuoltojaosto päättäisi siirtymisestä kunnalliseen jätteenkuljetusjärjestelmään myös polttokelpoisen jätteen osalta, Napapiirin Residuum Oy kilpailuttaisi jatkossa Rovaniemen ja Pellon jätteenkuljetukset. Siirtyminen tapahtuisi kahden vuoden kuluttua syksyllä 2027.

Rovaniemen kaupungin yhdyskuntatekniikan yksikön teettämästä selvityksestä Rovaniemellä ja Pellossa sekä bio- ja pakkausjätteiden kuljetuksesta Rovaniemen taajama-alueilla

Tehdystä selvityksestä käy ilmi, että nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain mukaisia ehtoja Rovaniemellä ja Pellossa eri alueilla nimenomaan kattavuuden osalta. Lienee syytä pohtia, millä tavalla jätehuoltoon liittymättömät vakituisesti asutut ja vapaa-ajan asunnot saataisiin liitettyä jätehuoltoon, jos selvityksen perusteella on käynyt ilmi, että jätelain ehdot voidaan muutoin katsoa täyttyvän kiinteistönhaltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa.

Tehty selvitys ei anna todellista kuvaa kunnan ja kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen eroista Rovaniemen alueella, koska selvitys on toteutettu ennen bio- ja pakkausjätteiden siirtymistä kunnalliseen kuljetukseen. Koska menneen vuoden ajalta voitaneen yksiselitteisesti todeta, että bio- ja pakkausjätteiden kunnallisen kuljetuksen järjestämisen osalta on ollut suuria puutteita sekä kilpailutuksessa, organisoinnissa että itse kuljetuksissa, lienee aiheellista pelätä, ettei polttokelpoisen jätteenkään kuljetuksen siirtäminen kunnan vastuulle sujuisi ongelmitta. Varsinkin, kun polttokelpoisen jätteen osalta siirtyminen tapahtuisi jo syksyllä 2027, eikä bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten siirtymisen aiheuttamia ongelmia Rovaniemen keskustan alueella ole vielä kokonaisuudessaan ratkaistu.

Selvityksessä todetaan, ettei samassa yhteydessä selvityksen kanssa ole tehty kyselyä asukkaille, joilta olisi ollut mahdollista saada puolueetonta näkemystä nykyisestä jätehuollon palvelutasosta sekä kuljetusyritysten jätehuoltomääräysten noudattamisesta liittyen polttokelpoisen jätteen kuljetukseen. Asukaskyselyn avulla voitaisiin tarkentaa tietoja esimerkiksi tyhjennysten toimivuudesta, tyhjennysväleistä, tyhjennyspalveluiden saatavuudesta sekä tekemättä jätetyistä tyhjennyksistä ja niistä tehdyistä korvauksista. Mahdollisesti erikseen toteutettavalla asiakaskyselyllä voitaisiin varmentaa tilannekuvaa kuljetuspalvelun luotettavuudesta, sopimusten noudattamisesta ja mahdollisten virhetilanteiden hallinnasta. Esitetty kysely olisi syytä toteuttaa bio- ja pakkausjätteiden kunnalliseen kuljetukseen siirtymisen jälkeen, jotta voitaisiin vertailla esimerkiksi kiinteistön järjestämän ja kunnallisen jätteenkuljetuksen eroja kiinteistönomistajien, tässä yhteydessä taloyhtiöiden, palvelutyytyväisyydessä ja kustannusten kehityksessä. Myös palvelun laadun pysyvyys taloyhtiöiden näkökulmasta pitäisi olla merkittävä tekijä suunniteltaessa kunnalliseen kuljetukseen siirtymistä polttokelpoisen jätteen osalta.

8.5.2024

Olemme saaneet yhteydenottoja isännöintitoimistoilta, että taloyhtiöiden jätekustannuksiin on pitänyt vuodelle 2024 budjetoida aiempaa vuotta enemmän varoja lisääntyneiden bio- ja pakkausjätteiden tyhjennysten ja lisätyhjennysten vuoksi. Lisäksi olisi syytä pohtia, mikä motivoi asukkaita ja kiinteistöomistajatahoja kierrättämään, kun jäteastioiden tyhjennykset laskutetaan bio- ja pakkausjätteiden osalta tyhjennyskohtaisesti eikä esim. painon mukaan, ja joka tapauksessa astian tyhjennyksen hinta on sama riippumatta siitä, onko astia tyhjä vai täysi. Tähän saakka kunnallisessa bio- ja pakkausjätteiden keräyksessä jätelaskujen tyhjennysvälien optimointi on tehty haasteelliseksi, koska jätelaskuilta on puuttunut täyttöaste. Palvelun toimittajalta saamiemme tietojen mukaan täyttöasteen ilmoittamista tyhjennettäessä ei ole koettu palvelun ostajien näkökulmasta tarpeelliseksi. Lisäksi metallin ja lasin osalta joidenkin taloyhtiöiden on ollut tyytyminen puolitäyden astian tyhjennykseen ja tihentyneen tyhjennyksen kustannusten maksamiseen, kun aiemmin optimoidun tyhjennysvälin ansiosta on tyhjennetty lähes täyttä astiaa. Onko kertahinnoittelu järkevämpi kuin punnitukseen perustuva? Onko tyhjennysvälit mitoitettu asiakkaan näkökulmasta oikein?

Tehdyssä selvityksessä oli lueteltu useita etuja, jotka puoltavat polttokelpoisen jätteen siirtämisestä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. Etuna nähtiin keräys- ja urakka-aluejaon suunnittelu kokonaisuutena kuljetusten kilpailuttamista varten sekä mitoittamisen, laajentamisen ja käsittelykapasiteetin varaamisen toteuttaminen suunnitelmallisesti. Bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten kunnalliseen kuljetukseen siirtymisen jälkeen toteutuneita etuja olisi syytä tarkastella uudelleen. Minkälainen järjestelmävalmius ja osaaminen kunnalla on kilpailutukseen, suunnitteluun ja mitoittamiseen? Jos oletuksena lähtökohtaisesti on, ettei nykyinen järjestelmä toimi suunnitellusti bio- ja pakkausjätteiden kohdalla, tuleeko järjestelmän kehittämisestä massiivinen kuluerä ja tarve lisätä hallintohenkilökuntaa?

Palvelun laadun valvonta urakkasopimuksen puitteissa oli selvityksen mukaan yksi kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen eduista. Millä tavalla valvonta toteutettiin bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten siirtymisen osalta? Saamamme palautteen perusteella palvelun laatu on ollut monin paikoin hyvinkin luokatonta liittyen nimenomaan jäteastioiden tyhjennyksiin. Ainoa todellinen palvelun laadun seuranta tapahtunee loppuasiakkaan eikä kilpailuttajan toimesta, jolla voi olla toisenlainen intressi olla tyytyväinen. Viranomaisen tulisi kiinnittää huomiota mahdolliseen ristiriitaan Napapiirin Residuum Oy:n näkemyksen ja loppuasiakkaiden kokemusten suhteen. Selvityksessä etuna nähtiin myös se, että osa tarvittavasta seurannasta, valvonnasta ja epäkohtiin puuttumisesta tapahtuu jo jätelaitoksen operatiivisen toiminnan yhteydessä. Tulisi selvittää, oliko seurannassa puutteita bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten siirtymisen yhteydessä.

Muina etuina kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa pidettiin kuljetushintojen edullisuutta verrattuna kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen sekä kasvihuonepäästöjen alhaisempaa määrää. Näitäkin tuloksia lienee syytä tarkastella uudelleen, kun kohta vuoden ajalta on kertynyt tilastoa bio- ja pakkausjätteiden kunnallisten kuljetusten osalta.

8.5.2024

Selvityksessä kunnan järjestämän kuljetuksen eduiksi nähtiin myös palvelun saamisen varmuus. Jos asetetut tyhjennysvälit eivät toteudu, voitaneen todeta, ettei palvelun saamisen varmuus toimi. Tässäkin lienee paikallaan pohtia, miten laatua seurataan. Tyhjennysastioiden käsittelyssä ja täyttöasteiden huomioinnissa on havainnointu parantamisen varaa. Ykskantaan voitaneen saamiemme palautteiden perusteella todeta, ettei myöskään viestintä ole toiminut toivotulla tavalla.

Bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten muutos on herättänyt runsaasti kysymyksiä, kuten miten Napapiirin Residuum Oy:n toiminnan laatua ja osaamista valvotaan, miten varmistetaan ison pörssiyhtiön ja pienen paikallisen toimijan yhdenvertaisuus kilpailutuksessa mm. mahdollisen alihinnoittelun osalta, miten referenssit on huomioitu kilpailutuksessa, jos palvelun laadusta ei ole asiakkaille järjestetty kyselyä ja onko kilpailutuksessa mukana tarpeeksi osto-osaamista.

Yhteenvetona voitaneen todeta, että ennen polttokelpoisen jätteen kuljetusten siirtymistä kunnan hoidettavaksi olisi syytä selvittää, mikä kaikki epäonnistui bio- ja pakkausjätteiden kuljetusten siirtämisessä ja mitä ongelmista on otettu opiksi. Lisäksi tulisi hyvin tarkasti selvittää, millainen vaikutus paikallisiin urakoitsijoihin on selkeästi palveluperusteisen kilpailutuksen sijaan hyvin hintaperusteisella kilpailutuksella ja onko valituilla urakoitsijoilla resursseja toteuttaa sopimuksen ehtoja annetuilla hinnoilla.

Kunnioittavasti,

KIINTEISTÖLIITTO LAPPI RY

Juha Kauhanen
hallituksen puheenjohtaja

Juha Seppälä
hallituksen jäsen
Kiinteistökustannustoimikunnan puheenjohtaja

Kati Ylivirta
toiminnanjohtaja

Rovaniemen jätehuoltojaosto / ROIDno-2024-1071

sähköpostitse: kirjaamo@rovaniemi.fi

Napapiirin Residuum Oy:n lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä / Rovaniemi ja Pello

Napapiirin Residuum Oy esittää, että Rovaniemellä ja Pellossa siirryttäisiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen myös sekajätteen osalta syksystä 2027. Kyseinen muutos tukee jätehuollon kokonaiskehitystä Residuumin toiminta-alueella, kun jätelaissa tapahtuneen uudistuksen myötä Rovaniemen keskustaaajamissa siirryttiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen bio- ja pakkausjätteiden osalta heinäkuussa 2023.

Kyseinen lakiuudistus aiheutti sen, että Rovaniemen keskustaaajamiin syntyi kaksoisjärjestelmä (bio- ja pakkausjäte kuuluu kunnalle, mutta sekajäte edelleen kiinteistön haltijalle), joka on kaikista näkökulmista katsottuna epäkäytännöllinen. Syntynyt kaksoisjärjestelmä ei myöskään edesauta Rovaniemen uuden kaupunkistrategian mukaisia vähähiilisyystavoitteita liikennepäästöjen osalta. Syntyneen kaksoisjärjestelmän haasteena ovat myös viestinnän ja asiakaspalvelun haasteet kuntalaisia kohtaan, jotka selkeytyisivät huomattavasti siirtyessä kunnan järjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään myös sekajätteen osalta.

Rovaniemen kaupungin teettämässä selvityksessä nousi esiin, että nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain 35 ja 37 pykälien mukaisia ehtoja Rovaniemellä ja Pellossa eri alueilla. Residuumin hallitus katsoo, että jo pelkästään jätelain pykälien täyttämättömyyden vuoksi kuljetusjärjestelmä tulisi muuttaa jätehuoltoviranomaisen päätöksellä kunnan järjestelmäksi myös sekajätteiden osalta, jolla voidaan varmistaa ehtojen täytyminen yhteistyössä viranomaisten kanssa. Lisäksi muutosta puoltaa edellä mainitut erityisen tärkeät asiat, kuten omistajaohjauksen strategian noudattaminen sekä viestinnän että asiakaspalvelun kehittäminen kuntalaisten suuntaan.

Kiertotaloutta omistajakunnissa tulee edistää, joka tarkoittaa vanhoista toimintamalleista luopumista ja katseen suuntaamista tulevaisuuteen ja uusiin malleihin – myös Rovaniemellä ja Pellossa. Kehityksen esteeksi ei tulisi asettaa valtakunnallisten jätehuoltoyhtiöiden pelkoa vallata markkinoita – Residuumin nykyisissä urakoissa toimii usea paikallinen toimija, vaikka ne ovat julkisesti kilpailutettuja kunnan järjestämiä urakoita.

Rovaniemi 17.4.2024

Harri Rapo
Hallituksen puheenjohtaja
Napapiirin Residuum Oy

Tommi Lehtosaari
Toimitusjohtaja
Napapiirin Residuum Oy

23.4.2024

Kokousaika: 23.4.2024 klo 16:00 - 19.13**Kokouspaikka:** Kunnanviraston valtuustosali

Jäsenet Uusitalo Tarmo, puheenjohtaja, esittelijä § 89, klo 18.49-19.12
Keränen Simo, varapuheenjohtaja,
Kovalainen Martti, §:t 80-89, klo 16.00-17.38
Laitamaa Kaisu, §:t 80-89, klo 16.00-18.31
Matinlompola Tanja,
Romakkaniemi Hanna-Mari, §:t 80-89, klo 16.00-18.17
Vanha Juulianna

Muut osallistujat

Rundgren Lasse, valtuuston I varapuheenjohtaja, §:t 80-89, klo 16.00-18.49
Paakki Tiina, valtuuston III varapuheenjohtaja, §:t 80-89, klo 16.00-17.38
Kilpeläinen-Tuoma Piia, valtuuston IV varapuheenjohtaja, etäyhteydellä
Jaako-Körkkö Katja, kunnanjohtaja, esittelijä, §:t 80-89, 89-92, klo 16.00-18.48
Sova Simo, sivistysjohtaja, asiantuntija, §:t 80-89, klo 16.00-18.48
Kassinen Esa, tekninen johtaja, asiantuntija, §:t 80-89, klo 16.00-17.48
Eero Sari, henkilöstö- ja hyvinvointivastaava, asiantuntija,
Ratavaara Suvi, hallintovastaava, pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

§:t 80-92

Pöytäkirjan varmennus

Tarmo Uusitalo
Puheenjohtaja

Suvi Ratavaara
Pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu kokouksessa julkilukemalla 23.4.2024.

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty valitusosoitus, on nähtävänä
kokousta seuraavana arkipäivänä Pellon kunnan kotisivuilla: www.pello.fi

23.4.2024

PEL/113/11.03.02.00/2024

§ 84 Pellon kunnan lausunto jätteenkuljetusjärjestelmästä

Julkinen

Päätös Hyväksyttiin.**Esittelijän ehdotus**

Kunnanhallitus antaa jätteenkuljetusjärjestelmästä "selostus asiasta" -kohdan mukaisen lausunnon.

Selostus asiasta

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto käsitteli kokouksessaan 22.3.2024 kunnan järjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään siirtymistä. Rovaniemellä on käytössä sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetuksen kaksoisjärjestelmä, jossa rajatulla haja-asutusalueilla toimii kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja muilla alueilla on kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Pellossa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koko kunnan alueella.

Jätelain 37 §:n mukaan kunnan on seurattava ja valvottava, että kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kaikki lain edellyttämät edellytykset täyttyvät sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.

Rovaniemen kaupunki on teettänyt *Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa* -selvityksen, jossa arvioitiin ja vertailtiin eri kuljetusjärjestelmien vaikutuksia jätteenkuljetuksiin Rovaniemen sekä Pellon kuntien alueella. Selvityksen perusteella nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain 35 ja 37 §:n mukaisia ehtoja Rovaniemellä ja Pellossa eri alueilla, jonka vuoksi kuljetusjärjestelmän muuttaminen kunnan järjestämäksi koko jätehuoltoviranomaisen toimialueella tulee ottaa käsiteltäviin.

Jätteenkuljetusjärjestelmästä tekee päätöksen kunnan jätehuoltoviranomainen, jota tehtävää Rovaniemen, Ranuan ja Pellon alueella hoitaa kuntien tekemän sopimuksen mukaisesti Rovaniemen teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto. Kunnan jätehuoltoviranomaisen tulee tehdä päätös kuljetusjärjestelmästä kuultuaan asianomaisia kuntia sekä kaikkia, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus.

Lausunto tulee toimittaa 8.5.2024 mennessä Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaostolle osoitteeseen kirjaamo@rovaniemi.fi viitteellä ROIDno-2024-1071.

Pellon kunta toteaa lausuntonaan jätteenkuljetusjärjestelmästä seuraavaa:

Pellon kunta pitää kunnan järjestämää jätteenkuljetusta kokonaisuutena perusteltuna

23.4.2024

PEL/113/11.03.02.00/2024

ratkaisuna.

Kunta yhtyy *Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa* -selvityksessä esille tuotuihin perusteluihin, jotka puoltavat siirtymistä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Jätteenkuljetuspalveluiden kilpailutuksessa tulee erityisesti huomioida eri kokoisten yritysten aito osallistumismahdollisuus kilpailutukseen.

Esittelijä Katja Jaako-Körkkö, kunnanjohtaja, 040 674 4318, katja.jaako-korkko@pello.fi

Valmistelija Esa Kassinen, tekninen johtaja, 040 634 1900, esa.kassinen@pello.fi

Liitteet Jätehuoltojaoston lausuntopyyntö jätteenkuljetusjärjestelmästä
Jätteenkuljetusjärjestelmän arviointi Rovaniemellä ja Pellossa

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti 24.4.2024

Vastaanottaja: Rovaniemen kaupunki, Residuum Oy

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

24.4.2024, www.pello.fi

23.4.2024

Muutoksenhaku

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

Pykälät 86

Hval 3§:n 1 mom./ muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät 86

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite, postiosoite ja sähköpostiosoite

Pellon kunnanhallitus

Kunnantie 4

95700 PELLO

pellonkunta@pello.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

VALITUSOSOITUS

23.4.2024

Valitusviranomainen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valitusviranomainen, osoite ja postiosoite

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

PL 189, Torikatu 34-40

90101 OULU

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kunnallisvalitus

Pykälät

Valitusaika 30 pv

Hallintovalitus

Pykälät

Valitusaika 30 pv

Muu valitusviranomainen, osoite ja postiosoite

Pykälät

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi Valitusaika 14 päivää

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

OIKAISUVAATIMUS- / VALITUSKIRJELMÄN SISÄLTÖ JA TOIMITTAMINEN

Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta

23.4.2024

- miltä osin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet

Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmässä on ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän/valittajan nimi ja kotikunta. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän/ valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen/ valituksen laatija on joku muu henkilö, oikaisu-/valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle/valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirja.

Oikaisuvaatimus/valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta.

Oikaisuvaatimus-/valituskirjelmään on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksentekijä/valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. Asiamiehen on liitettävä valtakirja sen mukaan kuin hallintolain 12 §:ssä / HLL 21 §:ssä säädetään.

Oikaisuvaatimus-/valitusasiakirjat on toimitettava oikaisuvaatimus-/ valitusviranomaisille viimeistään oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Jos oikaisuvaatimus-/valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa viranomaiselle ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Asiakirjat toimitetaan viranomaisen asiointiosoitteeseen lähettäjän omalla vastuulla. Tämä voidaan tehdä myös postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen oikaisuvaatimus-/valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/93) nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

MHK-Kuljetus Oy

LAUSUNTO

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto

LAUSUNTO JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄMUUTOKSEEN LIITTYEN ROVANIEMEN JA PELLON KUNTIEN ALUEELLA

RoiDno: 2024-1071

Lausuntopyyntö Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto 2.4.2024

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto on kokouksessaan 22.3.2024 käsitellyt kunnan järjestämäänsä jätteenkuljetusjärjestelmään siirtymistä.

Tähän viitaten on lähetetty lausuntopyyntö 2.4.2024 Rovaniemen kaupungin yhdyskuntasuunnittelun lautakunnan jätehuoltojaoston toimesta, jossa lausuntoa pyydetään Rovaniemen kaupungilta, Pellon kunnalta, Lapin ELY-keskukselta, Lapin Yrittäjät ry:ltä ja Napapiirin Residuum Oy:ltä. Samassa yhteydessä jätehuoltojaosto varaa Rovaniemen ja Pellon asukkaille ja alueella toimiville jätehuoltoyrityksille mahdollisuuden lausua mielipiteensä asiasta.

Lausunto pyydetään jätehuoltoyhtiöltä, joka tulee toteuttamaan mahdolliset kilpailutukset ja jätehuoltopalvelut koskien mahdollisesti kunnan vastuulle siirtyvää jätteenkuljetusjärjestelmää sekä omistajakunnilta, joita ovat Rovaniemen kaupunki, Pellon kunta sekä Ranuan kunta. Ainoastaan Lapin ELY-keskus ja Lapin Yrittäjät ry ovat nk. puolueettomia lausunnon antajia, muut lausunnon antajat ovat joko itse yhtiönä toteuttamassa mahdollista järjestelmää tai niillä on omistussuhde yhtiöön. Jos Napapiirin Residuum Oy:n omistussuhteet ovat Rovaniemen kaupunki 10 000 osaketta, Ranuan kunta 499 osaketta ja Pellon kunta 602 osaketta niin muiden kuin Rovaniemen kaupungin mahdollisuudet vaikuttaa päätöksiin ovat olemattomat. Ottaen huomioon Rovaniemen kaupungin yhdyskuntasuunnittelun lautakunnan jätehuoltojaoston kokoonpanon, Pellolla ja Ranualla on jätehuoltojaostossa 1 jäsen (+varajäsenet) ja Rovaniemen kaupungilla 5 jäsentä (+varajäsenet) sekä nimeämänsä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joten on sanomattakin selvää, että Rovaniemen kaupunki on tässä päätösvaltaisina osapuoli. Rovaniemen kaupungin asiaa johtava taho pystyy vaikuttamaan lausunnoillaan ja ehkä vähän puutteellisin tiedoinkin annetuilla kommentteillaan päätöksentekoon Rovaniemen kaupungin sisällä, joten demokraattista päätöksentekoa ei ole saatavilla. Eihän demokratiaa tosin tarvitakaan, kun on kysymys viranomaispäätöksestä. Lisäksi hyvin aktiivisena ja yksipuolisen kannan omaavana osapuolena on ollut Napapiirin Residuum Oy edustajat ja yhtiön asiantuntijat. Tämä toimintatapa antaa kuvan, että järjestelmää ollaan ajamassa läpi näkyvällä esiintymisellä ja muutosesitystä johtavan tahon taustatuella. Voiko millään lausunnoilla muilta osapuolilta ja asukkaiden tai jätehuoltoyritysten mielipiteillä olla jätteenkuljetusjärjestelmämuutoksen läpiajoon vaikutusta?

Päätöksenteko perustuu lakiin ja päätöksenteko jätteenkuljetusjärjestelmästä on kunnan jätehuoltoviranomaisella, jossa tehtävää hoitaa Rovaniemen teknisen lautakunnan jätehuoltojaosto. Se, mitä vaikutusta lausunnoilla on, tulee selväksi jo pöytäkirjassa 22.3.2024. *Päätöksenteko on viranomaistoimintaa ja jätehuoltoviranomainen ratkaisee asian itsenäisesti eivätkä mitkään lausunnot sido viranomaisista.* Jos Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto on jo lähtökohtaisesti perusteluista päätellen sitä mieltä, että ainoa jätelakia rikkomaton toimintatapa on kunnan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä, niin miten yksittäinen yhtiö, yritys, järjestö tai muu vastaava toimija voisi millään tavalla vaikuttaa asiaan, ellei näe suoranaista lakiin perustuvaa poikkeamaa toiminnassa. Tässä on ajettu ainakin paikalliset jätehuollon piirissä toimivat yritykset nurkkaan, josta voi huudella kysymyksiä, saamatta niihin vastauksia.

Rovaniemen kaupunki on teettänyt *Jätteenkuljetusjärjestelmien arviointi Rovaniemellä ja Pellossa* -selvityksen, josta on valmistunut raportti 22.3.2023.

Lausuntopyynnössä 2.4.2024 kappaleessa kolme on maininta, että *selvityksen perusteella nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain 35 § ja 37 § mukaisia ehtoja Rovaniemellä ja Pellossa, jonka vuoksi kuljetusjärjestelmän muuttaminen kunnan järjestämäksi koko jätehuoltoviranomaisen toimialueella tulee ottaa käsittelyyn.*

JL 35 §: ”Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että **tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.** Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on **noudatettava kunnan jätehuoltomääräyksiä.** Jäte on toimitettava **kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan.**”

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ei ole poikennut JL 35 §:n ehdoista. Jätteen kuljetuspalveluja on tarjottu kattavasti, luotettavasti ja kohtuullisin sekä syrjimättömin ehdoin jätehuoltomääräyksiä ja kuntien määräyksiä vastaanotto- tai käsittelypaikoista noudattaen. Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen etuna tulee myös huomioida valinnanvapaus palveluntuottajan suhteen. Kunnallisessa järjestelmässä palvelu on otettava yhdeltä toimijalta, vaikka laatu ei vastaisikaan odotuksia.

Infotilaisuudessa Rovaniemellä 16.4.2024 ja Pellossa 24.4.2024 sekä Rovaniemen kaupungin edustajat että Napapiirin Residuum Oy:n edustajat esittivät perusteluina muutokseen mm jätelain ehtojen täyttymisen puutteet. Infotilaisuuteen osallistuneet ovat kyseisissä tilaisuuksissa esittäneet kysymyksen, että mihin faktatietoon tämä väite perustuu. Selkeää vastausta tähän ei ole saatu vielä tälläkään hetkellä. Tällaisissa infotilaisuuksissa ei pitäisi missään nimessä antaa julki tietoa, mihin ei faktapohjaa löydy. Tilaisuuksien tarkoitushan on antaa infoa muutoksesta ja sen mahdollisista vaikutuksista, ei tuoda julki tietoa, mihin ei perusteita löydy ja näin vaikuttaa lausuntojen antajien ja asukkaiden mielipiteisiin.

Saamissamme palautteissa tai käsittääksemme edes kunnille ohjautuneissa palautteissa, ei ole tuotu ilmi alueita tai kiinteistöjä, joille jätehuoltopalveluita ei olisi tarjolla eikä niitäkään alueita tai kiinteistöjä, joiden palveluissa olisi kohtuullisista ehdoista aiheutunutta poikkeamaa.

Myös pöytäkirjassa 22.3.2024 on todettu, että nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain 35 § ja 37 § mukaisia ehtoja. Mitä tämä tarkoittaa ja mihin faktana esitetty lause perustuu?

Tarkemman vertailun (pöytäkirja – selvitys) perusteella pöytäkirjaan on otettu esille vain ne lauseet, joista on tulkittavissa negatiivisesti kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus ja lopulta otettu esille johtopäätökset, jotka pääosin perustuvat yleisiin näkemyksiin koska arviointimenettelyssä oli rajoitteita eikä vertailumahdollisuutta suoraan alueelliseen vertailuun ollut. Ne lauseet, joissa yksiselitteisesti on todettu, että nykyinen järjestelmä täyttää jätelain ehdot, ovat jääneet täysin huomiotta pöytäkirjassa, lausuntopyynnössä ja kaikissa infotilaisuuksissa.

Selvityksen johtopäätöksissä kuitenkin todetaan, että kustannusten ja ympäristövaikutusten arvioimiseksi tarkemmalla tasolla, vertailu edellyttäisi alueelliseen mallinnukseen perustuvaa tarkastelua. Selvityksessä on myös mainittu, että tilannekuva kuljetuspalveluiden saatavuudesta olisi varmennettavissa vain asiakaskyselyllä.

Selvityksen sivulla 26 todetaan mm, että jätehuollon kuljetuspalveluita on tarjolla **kattavasti. Luotettavuuden** suhteen on todettu sivulla 29, että jätelain ehdot täyttyvät nykyisessä järjestelmässä. **Kohtuulliset ja syrjimättömät** ehdot täyttyvät molempien kuntien alueella nykyisessä järjestelmässä (sivu 33).

Mitä tulee **kunnallisen toimivuuden ja alueen kehittämisen arviointiin liittyvät vaatimukset** JL 37 §:ssä niin selvityksen mukaan nykyjärjestelmässä ehdot täyttyvät (sivu 36). Tämän lisäksi selvityksessä on todettu, että nykyinen järjestelmä ei aiheuta **ympäristö- ja terveyshaittaa** ja **kokonaismyönteisyys**ehdotkin täyttyvät (sivut 41 ja 44).

Kuten lausuntopyynnössä mainitaan, kunnalla on valvonta- ja seurantavastuu siitä, että lain edellytykset toteutuvat. Paikalliset jätteenkuljetuspalveluita tarjoavat yritykset ovat sitoutuneet tukemaan kaupungin vastuulla olevaa valvontaa ja seurantaa toimittamalla jätehuoltoviranomaisille jätehuollon asiakasraportteja 4 kertaa vuodessa sekä suorittamalla tyhjennykset luotettavasti ja kattavasti noudattaen kuntien määräyksiä. Tämän lisäksi jokainen jätehuollon alalla toimiva yritys on veloitettu liittymään ELY-keskuksen jätehuoltorekisteriin ja lisäksi yrityksillä on liiketoiminnan niin vaatiessa lakisääteiset ympäristöluvut ja muut ympäristövalvonnan velvoitteet kunnossa.

Lauseeseen ”Jätteenkuljetuksen ei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän jätelain 35 § ja 37 § mukaisia ehtoja” viitaten, emme näe puutteita jätelain ehtojen täyttymisessä. Puutteita näemme valvontavastuussa olevan osapuolen toiminnassa. Raportti jätehuoltoviranomaiselle sisältää aina osoitetiedot ja tyhjennystiedot ja jätehuoltoviranomaisella on käytössään molempien kuntien alueella olevien kiinteistöjen tiedot, joiden perusteella ekomaksu vuosittain laskutetaan. Näitä kahta tietoa vertailemalla, liittymättömien kiinteistöjen tiedot on ollut mahdollista kerätä.

Kysymys kuuluukin, että jos jätehuoltoviranomainen ei kykene suoriutumaan valvonnasta ja seurannasta nyt saamillaan tiedoilla, miten tilanne muuttuisi, jos operatiivinen toiminta tapahtuu jätelaitoksella?

Jätelaitoksilla on ollut sama tieto kuin selvityksen suorittaneella yrityksellä, joten ”vapaamatkustaja”-ongelmaan ja poikkeamiin jätehuoltomääräysten edellyttämässä tyhjennysväleissä, on ollut mahdollisuus puuttua nykyisen järjestelmänkin aikana.

Jätteenkuljetusjärjestelmän valinnan tulee edistää jätehuollon toimivuutta kunnassa

Kunnallisen jätteenkuljetusjärjestelmän valinnan yhtenä edellytyksenä on, että ”jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa”. Miten kiinteistönhaltijan järjestämästä jätteenkuljetusjärjestelmästä siirtyminen kunnalliseen jätteenkuljetusjärjestelmään edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa? Nykyjärjestelmä pikemminkin edistää jätehuollon toimivuutta ja alueellista kehittämistä. Palveluntarjonta on laajaa ja laatu varmaa, yritykset kehittävät toimintojaan, järjestelmiään, aktivoituvat uusista innovaatioista ja tuovat paikkakunnalle kiertotalouden näkyvyyttä.

Kuten pöytäkirjassa 22.3.2024 mainitaan, kunnan järjestämän kuljetuksen osalta on nähtävissä etuja ja mahdollisuuksia, joita kiinteistön haltijan järjestämällä kuljetuksella on vaikea saavuttaa. Mainittakoon tässä yhteydessä, että nämä edut ja mahdollisuudet on kuljetusyritysten näkökulmasta mahdollista saavuttaa nykyjärjestelmälläkin ja siihen yritykset ovat yhteistyöllään pyrkineetkin. Jokainen jätehuollon alalla toimiva kuljetusyritys on yhtä sitoutunut tai jopa sitoutuneempi kiertotalouteen kuin viranomaiset ovat, se on yksi suurimmista kilpailuvalteista kiertotalouden alalla toimivien yritysten kannalta.

Keräys- ja urakka-aluejaon suunnittelu kokonaisuutena kilpailuttamista varten katsotaan yhdeksi eduksi pöytäkirjassa 22.3.2024. Yrityksen näkökulmasta tämä ei ole etu, tämä on kilpailuttamiseen vaikuttava seikka, jolla ei ole juurikaan mitään tekemistä sen kanssa onko kyseessä kunnan vai kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus.

Syntypaikkalajitteluun perustuvan järjestelmän mitoittaminen, laajentaminen ja käsittelykapasiteetin varaaminen on katsottu myös eduksi. Jätelaitoksella on *velvollisuus* toteuttaa jätelaitokselle asetetut tehtävät mm suunnittelu, toteutus, ennakointi, laajentaminen, mitoittaminen, kehittäminen. Nykyiselläänkin kaikki kotitalouksista kerätty jäte lajikkeesta riippumatta, toimitetaan paikalliseen jäteyhtiöön, joten tässä perustelussa ei ole nähtävissä sellaista etua, mikä ei jäteyhtiön toimintaan kuuluisi muutoinkin.

Palvelun laatuun viittaava etu on hiukan harhaanjohtava. Nykyjärjestelmässä palvelun laatu on jätehuollon yritysten paras kilpailuvaltti. Palvelun laatu vaikuttaa suoraan asiakastytyvyyteen ja tätä myötä asiakasmäärään, joten onko todellinen etu se, että kunnallinen jäteyhtiö valvoo palvelun laatua. Esimerkiksi pakkausjätteiden kuljetusten siirtäminen kunnalliseen järjestelmään, ei näkynyt kovinkaan positiivisena palvelun laadun suhteen. Se, että urakoitsijaa palkitaan hyvästä suorituksesta, ei ole tätä kokonaisuutta ajatellen edes mainitsemisen arvoinen etu. Se on kilpailutuksessa käytetty ehto ja urakkasopimukseen liitetty järjestelmä. Sillä ei ole mitään tekemistä esityksessä, mikä liittyy kunnallisen jätteenkuljetusjärjestelmän siirtymisen etuihin tai mahdollisuuksiin. Kaikille yritystaloutta ymmärtäville on varmaan päivänselvää, että aliurakkana tehtävän suorituksen kate on pienempi kuin suorasopimuksella tehtävän suorituksen, joten bonus etuna on aika kaukaa haettua järjestelmän hyvien puolien nostatusta.

Tehtyjen selvitysten ja vertailujen perusteella kuljetushinnat ovat kunnan kilpailuttamissa kuljetuksissa olleet 20–40 % edullisemmat kuin kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa. Viittaus 20–40 %:a edullisempaan hintaan perustuu vuonna 2013 tehtyyn tutkimukseen. Ramboll Finland Oy:n selvityksessä on käsitelty hinnoittelua Rovaniemen ja Pellon kuntien alueella eikä niissä ole nähty mitään mikä viittaisi kohtuuttomuuteen tai syrjimiseen hinnoittelussa. Tosin, selvitykseen olisi pitänyt lisätä asiakaskysely ja laskuotokset, jotta tilannekuva olisi voitu varmentaa.

Onko hintaero otettu eduksi, selvittämättä riittävän tarkasti tosiasiallista kustannuseroa kiinteistön haltijan ja kunnan järjestämän jätteenkeräyksen välillä?

Pakkausjätekuljetusten siirtyminen kunnan vastuulle aiheutti lisäkustannuksia, ei säästää. Osittain tämä lisäkustannus johtuu siitä, että kunta ei kykene järjestämään punnitusperusteista jätemaksupalvelua asiakkailleen. MHK-Kuljetus on vuodesta 2019 tarjonnut asiakkailleen punnitusperusteista jätehuollon palvelua polttokelpoisen jätteen ja biojätteen tyhjennyksissä (=jätemaksuveloitus perustuu punnitun jätteen määrään). Tämän palvelun puute aiheuttaa sen, että JL 36 § edellyttämä raportointi ei enää pakkausjätemuutoksen jälkeen toteudu, koska biojäte veloitetaan nostoperusteisesti ja raportointiin on nyt mahdollista tehdä vain tilavuusperusteinen arviointi, jos sitäkään.

Etuna mainitaan myös asiakaspalvelun keskittäminen ja toistamiseen syntypaikkalajittelun kehittäminen, kannustinmallit, uudet keräysmenetelmät. Kuten jo aikaisemmin on mainittu, yksittäisen yrityksen laatu palvelussa, koski se sitten kuljetusta tai asiakaspalvelua, on kaikkien mittareiden mukaan parempaa, yksilöllisempää, luotettavampaa ja nopeampaa kuin suuria asiakasmassoja hoitavalla jäteyhtiöllä. Tästä löytyy kokemusta varmaan kaikilta. Yksityinen pieni yritys pystyy ongelmitta tarjoamaan palvelun päivystystä jopa 24 h/vrk. Tähän ei kunnallinen jäteyhtiö kykene, eikä se ole edes tavoite, koska sen ei tarvitse kilpailla palvelun laadusta. Suuri, keskitetty organisaatio on hitaampi reagoimaan paikallisiin tarpeisiin ja muutoksiin jätehuoltopolitiikassa tai -käytännöissä. Tämä voi johtaa tehottomuuteen erityisesti silloin, kun paikalliset olosuhteet vaihtelevat suuresti.

Mitä tulee syntypaikkalajittelun kehittämiseen, kannustinmalleihin ja uusien keräysmenetelmien pilotointiin ja käyttöönottoon niin näiden toimintojen vastuutaho on jäteyhtiö, joka yhteistyössä alueella toimivien jätehuollon toimijoiden kanssa voi päästä paljon parempiin tuloksiin kuin itsenäisesti toimimalla. Itsenäisesti toimivat jätehuollon alan ammattilaiset omaavat tietotaidon omasta toimialastaan paitsi käytännön myös logistiikan ja eri järjestelmien kautta. Mitä todennäköisimmin kehityksen tulos olisi huomattavasti laadukkaampi kuin jäteyhtiön itse ohjaamalla toiminnalla. Jäteyhtiöllä ei ole kokemusta muuta kuin vastuullaan olevasta toiminnasta, mutta kuljetusjärjestelmän realistisesta toiminnasta yhtiöllä ei ole mitään kokemusta.

Se, että nyt toiminnassa oleva kaksoisjärjestelmä, jossa yhden kiinteistön pihalla käy kahden toimijan keräyskalustoa, ei välttämättä ole seikka minkä kiinteistönhaltija näkee ongelmana. Niin ideaalitalanteeseen ei kunnan järjestämissä kuljetuksissakaan päästä, että yhden kiinteistön

pihalla kävisi vain yksi auto kerran viikossa ja että koko alueen tieosuuksilla tapahtuva useamman auton ”ralli” päättyisi.

Käytännössä ilman monilokerokalustoa ja todella tarkkaan määriteltyä logistiikkaa, kuntakaan ei kykene liikenteen rajoittamiseen alueilla. Sillä ei siis käytännössä ole palvelun ostajalle merkitystä ja todennäköisesti esimerkiksi taloyhtiöt mieluummin pitävät punnitusperusteisen palvelun käytössään kuin siirtyvät arviopainoihin perustuvaan veloitukseen ja epätarkkaan raportointiin.

Jokainen jätehuollon piirissä toimiva kuljetusyritys optimoi ajoreittinsä mahdollisimman taloudellisesti ja järkevästi niin, että kuormitus tieosuuksilla ja päästöt on minimoitu. Tämähän on edellytys kannattavalle liiketoiminnalle. Selvityksessä mainitaankin, että yritysten reittioptimointiin ja kuljetusjärjestyksen käytössä olevat järjestelmät ovat tehostuneet huomattavasti viimeisten vuosien aikana, joten liikennesuoritteiden, päästöjen tms. vaikutukset kuntajärjestelmään verrattuna ovat hyvin pienet, osittain niin pienet ettei niillä ole edes mitattavaa vaikutusta.

Kasvihuonepäästöjen kerrotaan olevan 15–30 % pienempiä kunnan järjestämissä kuljetuksissa. Nykyisellä järjestelmällä jätehuollon päästöt ovat kokonaisliikennepäästöihin verrattuna todella pienet. Onko mahdollista, että jo nykyisestä pienipäästöisestä toiminnasta voitaisiin saada vielä 15–30 % pois, jos kunta ajattaa alueet? Nykyjärjestelmässään suurimmalla osalla toimijoista kalusto on vähintään EURO5 luokkaa ja suurimmaksi osaksi EURO6. Päästäkö pelkällä reittioptimoinnilla tai uusiutuvan dieselin käyttövaatimuksilla noihin päästöjen alenemisprosentteihin?

Jäteneuvonnan keskittyminen on myös mainittu etuna. Jäteneuvonta on Napapiirin Residuum Oy:n yksi palvelutehtävistä. Miten jäteneuvonnan keskittäminen voitaisiin nähdä etuna jätteenkuljetusjärjestelmämuutoksen etenemisen suhteen, sehän on velvoite, joka tulee suorittaa joka tapauksessa?

Hyvin toteutettu kilpailutus mainitaan myös etuna. Ensiksikin on todettava, että koska Rovaniemen kaupunki on veloitettu noudattamaan hankintalakia eikä se ilmeisesti pysty vaikuttamaan epäterveeseen kilpailutilanteeseen tai valintaperusteisiin niin kilpailutus ei voi olla yhdenkään jätehuoltoalalla toimivan yrityksen kannalta ajateltuna etu.

On selvää, kuten pakkausjätekilpailutuksessa tuli ilmi, että tässäkin tarjouskilpailussa mukaan tulee isompia valtakunnallisia tai kansainvälisiä yrityksiä, jotka tarjoavat jopa 20 %:a halvemmalla alueet, jotka ovat kannattavimpia. Ottaen huomioon sen, että Rovaniemen ja Pellon alueella on pieniä/keskisuuria jätehuollon alalla toimijoita vain muutama, tämä tarkoittaa, että vähintään 1 paikallisista toimijoista tipahtaa kilpailutilanteessa ulkopuolelle tai saa niin pienen osuuden ajoista, että yritykselle ei ole enää kannattavaa ylläpitää kalustoa tai sijoittaa kalustoon eikä palkata henkilökuntaa. Jätehuoltoyhtiön kilpailutus aiheuttaa riskin paikallisten pienten ja keskisuurten yritysten toimintamahdollisuuksiin eikä esimerkiksi urakka-aluejako pysty tätä estämään. Kun pieniltä toimijoilta viedään realistinen mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin tai voittaa niitä, voi yhden tai kahden suuren yrityksen hallitessa markkinoita syntyä tilanne, joka saattaa johtaa korkeampiin hintoihin ja vähäisempään palvelun laatuun, jos kilpailua ei ole säilytetty terveellä tasolla.

Todennäköisesti kunnalliseen järjestelmään siirtyminen aiheuttaisi huomattavan taantuman jätteenkuljetusyrityksien toiminnassa ja jatkoa ajatellen se vaikuttaa oleellisesti myös alueiden huoltovarmuuteen.

Jos suurin osa paikallisista jätteenkuljetusyrityksistä lopettaa toimintansa ja ammattitaito ja toimintavalmius laajemmassa mittakaavassa katoaa kuntien alueilta, niin miten käy Rovaniemen kaupungin ja Pellon kunnan alueen huoltovarmuuden poikkeustilanteessa?

Mikäli kunnallisen, keskitetyn järjestelmän infrastruktuuriin tai logistiikkaan kohdistuu häiriöitä, kuten luonnonkatastrofit tai tekniset ongelmat, se voi vaikuttaa laajasti koko alueen jätehuoltoon. Monipuolistamisen puute voi lisätä riskejä. Jos jätehuolto on vain muutaman (pahimmassa

tapauksessa valtakunnallisen tai kansainvälisen) toimijan varassa maantieteellisesti suurella alueella, ja tähän toimijaan kohdistuu merkittävä häiriötilanne, ei ole juuri olemassa "särkymävaraa", jolloin huoltovarmuus kärsii. Huoltovarmuuskeskus on määritellyt, että jätehuolto on osa yhteiskunnan kriittistä infraa ja välttämättömyyspalvelu, jonka on toimittava kaikissa oloissa.

Kunnalliseen järjestelmään siirtymisen toteutuessa Napapiirin Residuum työllistäisi lisää henkilökuntaa, mutta paikallisten yritysten työllistämismäärä tippuisi mahdollisesti jopa 50 %. Jätehuollon alalla toimivat yritykset eivät pystyisi enää jatkossa tarjoamaan pidempiaikaisia työsuhteita, joka taas aiheuttaa työntekijöiden keskuudessa epävarmuutta ja tästä seurauksena ammattitaitoisen työvoiman saannin vaikeutumista. Esimerkiksi MHK-Kuljetus Oy:n työntekijöistä yli 50 % on pitkässä, yli 5 vuoden mittaisessa täysiaikaisessa työsuhteessa ja loput 50 % ovat olleet täysiaikaisina työntekijöinä yli kahden vuoden ajan. Kaikki työntekijät ovat paikkakuntalaisia, joten työntekijöiden verotulot ovat ohjautuneet omalle talousalueelle.

Paikallisilla jätehuollon yrityksillä on parhaimmillaan 50 vuoden toimintahistoria alalla, joka taas on tarkoittanut verotuloja Rovaniemen talousalueelle.

Lopuksi

Näkemyksemme on, että Rovaniemen jätehuoltojaoston hoitamalla alueella ei ole nähtävissä sellaisia poikkeamia jätelain 35 § ja 37 §:n viitaten, että ne estäisivät millään tavalla nykyjärjestelmällä toimimisen, jossa kiinteistönhaltija järjestää itse jätteenkuljetuksen asiakassopimuksella. Tämä järjestelmä puoltaa ajatusta asukkaan itsemääräämisoikeudesta, palvelun laadukkuudesta ja toimivasta jätehuollosta sekä myös antaa hyvät edellytykset alueella toimivien yritysten jatkuvuudelle.

Vaikka tällainen järjestelmä voi paperilla tuoda tehokkuushyötyjä, se voi myös lisätä haavoittuvuutta poikkeustilanteissa ja vähentää palvelun mukautuvuutta ja reaktiokykyä paikallisiin tarpeisiin. Siksi on tärkeää, että viranomaiset ja sidosryhmät arvioisivat huolellisesti sekä riskejä että hyötyjä ennen tällaisen järjestelmän käyttöönottoa.

Olisi ollut aiheellista toteuttaa kyselytutkimus niillä alueilla, joilla kunnallistaminen on aiemmin toteutettu, kuten Ranualla. Tällä tavalla olisi voitu saada asiakkailta ja palvelun käyttäjiltä konkreettista tietoa siitä, ovatko esitetyt hyödyt kunnallistamisesta realisoituneet (esimerkiksi hintojen ja palvelun laadun suhteen). Tutkimustulosten perusteella muutosehdotukset olisivat olleet paremmin perusteltavissa, mikäli konkreettista näyttöä hyödyistä olisi tutkimuksessa lopulta löytynyt.

Rovaniemellä 6.5.2024

MHK-Kuljetus Oy:n puolesta

Sari Heikkilä
Toimitusjohtaja

MP-Roskaton Oy

Suopellontie 1

96100 Rovaniemi

3.5.2024

Rovaniemen Kaupunki Jätehuoltojaosto

kirjaamo@rovaniemi.fi

Diaarinumero: ROIDno-2024-1071

LAUSUNTO JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ ROVANIEMI JA PELLO

Minusta tämä nykyinen malli on hyvä ja seuraavilla parannuksilla, jotka tuon seuraavaksi esille saisimme siitä nykyistäkin paremman yhteistyöllä ja tehostetulla valvonnalla.

Minua on jo usean vuoden ihmetyttänyt väite, ettei niin sanottuja vapaa matkustajia saada järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin, vaikka Napapiirin Residuumillahan on kaikki tarvittavat tiedot niin kiinteistöistä kuin meiltä yrittäjiltäkin listat mistä me hoidamme tyhjennykset. On kiinteistötunnukset ja lähiosoitteet, joten eikö se olisi vain listat vierekkäin, niin huomataan kyllä jos kiinteistöllä ei ole tyhjennys sopimusta. Ja vielä perustelen, että vuosittaiset Ekomaksut ja Komposti lehtikin onnistuu myös lähettää joka kiinteistölle, niin mikä ero tällä muistutus kirjeellä olisi? Näiden usean vuoden aikana on aina vedottu vaikeuteen saada vapaa matkustajia liittymään mutta minusta on väärin, ettei sen eteen olla mitään tehty koska kuitenkin ekomaksut ja lehti saadaan lähetettyä joka kiinteistöön jo useamman vuoden ajan. Ja ekomaksujen perintäkin varmasti onnistuu.

Tiistaina 16.4.2024 oli infotilaisuus tästä mahdollisesta järjestelmän muutoksesta ja nyt haluaisin tuoda siellä esille tulleeisiin asioihin oman näkemykseni. Minä allekirjoittanut olin tilaisuudessa Teams:n yhteydellä.

Oli puhetta kiinteistöistä, jotka ovat kaukana kantatiestä ja jonne on haastetta saada tyhjennystä. Tähän minä näkisin järkevimpänä ratkaisuna, että Napapiirin Residuum ottaisi hoitoonsa nämä haastavat alueet ja ihan käytännön tasollakin näen, että laittamalla yhteiskeräyspisteen alkupäähän sivutietä olisi jokaisella, joka menee sivutietä kiinteistölle tasavertainen mahdollisuus jättää jätteensä pisteelle.

Tilaisuudessa nousi esille myös seikka, että jätteistä tulee nykyisin usealta toimijalta lasku. Minusta tämä ei ole mikään peruste koska tuleehan sähköstäkin monelle kaksi laskua.

Sitten mahdollisen muutoksen johdosta tulevaan kilpailutukseen. Sitä ei mitenkään saada toteutettua siten että meillä pienemmillä toimijoilla, joilla ei ole 2-lokeropakkaajia olisi myös mahdollisuus menestyä kilpailussa. Ja ajatus että investoisi tällaiseen autoon tässä epävarmassa tilanteessa on myös pienelle toimijalle todella iso riski ja mahdoton ajatus toteuttaa.

Tämä mahdollinen muutos tulee pahimmillaan ja todennäköisesti lopettamaan yritykseni jo melkein 28 vuotta kestäneen toiminnan.

Ja mitä tulee lauseen kohtaan, ettei voida todeta yksiselitteisesti täyttävän kaikkia jätelain ehtoja haluaisin nostaa esille mielipiteeni, ettei kaikkea voidakaan yksiselitteisesti todeta monessa muussakaan asia yhteydessä, joten en kyllä pidä tätäkään kohtaa ratkaisevana, kun ajatellaan järjestelmä muutosta.

Kokonaisuutena minä seison tämän nykyisen järjestelmän puolella ja kuten jo edellä kirjoitin niin lisäämällä valvontaa, yhteiskeräyspisteet pitkien sivuteiden alkuosaan ja tiedotusta lisäämällä vieläkin enempi, koska siitähän asukkaat jo nyt maksavat ekomaksun muodossa kuten myös niistä yhteiskeräyspisteistäkin, niin olen vakuuttunut, että homma toimii takuu varmasti.

Nostan myös vielä taloudellisen näkökulman ja minusta jatkamalla nykyisellä järjestelmällä on se taloudellisesti järkevää myös Kaupunginkin osalta. Ihmiset tiedotusta ja valvontaa varten on jo olemassa ja kaikki tieto taito yhteiskeräyspisteiden lisäykseen on jo olemassa ja nehän olisi minusta vaivattomasti lisättävissä Residuumin vastuulle jo olemassa olevien lisäksi.

Onhan se toinen vaihtoehto alkaa pyörittää tätä uutta järjestelmää suunnittelu-, vuoropuhelu-, kilpailutus- jne töiden osalta mutta juuri tällä vaihtoehdolla aikaa ja energiaa joka mielestäni pitäisi olla valvonnassa, on juuri sieltä pois.

Ja kun keskustelu tilaisuudessa tuotiin esille että silloin kun kokonaisuuden hoito olisi Residuumin hoidossa olisi muka valvonta helpompaa niin en todellakaan usko tätä koska kuten jo alussa toin julki niin ne tiedothan heillä on nytkin ja taito myös tiedottaa koko Kaupungin väestöä mutta halu toteuttaa vapaa matkustajien valvontaa puuttuu.

Minä ainakin haluaisin jatkaa itsenäisenä ja vapaata valintaa kannattavana perheyrytyksenä Rovaniemen Kaupungin alueella nykyisen jätteenkuljetusjärjestelmän mukaisesti.

Kunnioittavasti

Miia Sirniö-Posio

MP-Roskaton Oy

Hallituksen puheenjohtaja

p. 0400 696 494

miia.sirnioposio@gmail.com

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaosto

Jätteenkuljetusjärjestelmä Rovaniemellä ja Pellossa

ROIDno-2024-1071

Rovaniemen kaupungin jätehuoltojaoston tilaaman ja Rambollin v. 2022 laatiman jätteenkuljetusjärjestelmän arviointiraportin mukaan jätelain 35§ ja 37§ ehdot eivät täysin täyty kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa Rovaniemen kaupungin alueella.

Ramboll teki vastaavan arvioinnin vuonna 2018. Ramboll Finlandin jätelakiin perehtynyt työryhmä oli käynyt läpi jätelain ehdot ja niiden täyttymiset Rovaniemen alueella. Johtopäätöksensä työryhmä oli todennut nykyisen kiinteistönhaltijan järjestelmän täyttävän kaikki lakien vaatimukset erittäin kattavasti.

Ohessa omat tulkintamme ja kannanottomme eri aihealueisiin.

Jätelain mukaisesti tarkastellut aihealueet:

1. Kuljetuspalveluiden kattavuus
2. Kuljetuspalveluiden luotettavuus
3. Jätehuoltomääräysten noudattaminen
4. Kuljetuspalveluiden kohtuullisuus ja syrjimättömyys
5. Kunnallisen toimivuuden edistäminen ja alueen kehittäminen
6. Ympäristö- ja terveysvaikutukset
7. Kokonaismyönteisyys

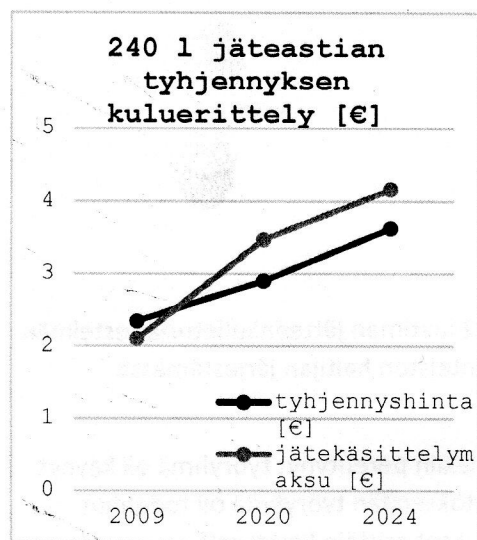
Aihealueen 1 osalta on ollut esillä jo vuonna 2019 kirjaus, että '4000 kiinteistöä ei kuulu järjestetyn jätehuollon piiriin Rovaniemen alueella'. Nyt on esitetty järjestetystä jätehuollosta puuttuvan 14 % Rovaniemen kaupungin ja alueen kiinteistöistä.

Rambollin v. 2018 selvityksen mukaan suuri osa jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä sijaitsee alueilla, jotka kuuluvat jo Rovaniemen kunnan järjestämään jätehuoltoon. Taajama-alueen asiakaskannan liittymiskattavuus on lähes 100 %.

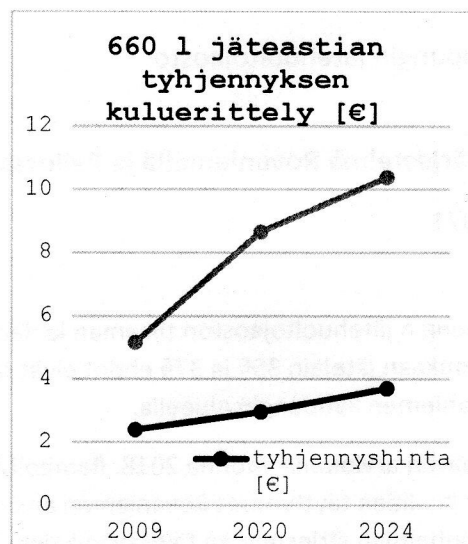
Viranomaisella on tarvittavat tiedot puuttuvien kiinteistöjen saamiseksi järjestetyn jätehuollon piiriin. Kuljetusyrittäjät ovat toimittaneet jo vuosien ajan asiakasrekisterit jätehuoltoviranomaiselle. Kunnan puolella on tieto kiinteistöjen omistajista ja kunta lähettääkin kullekin kiinteistön omistajalle laskut jätehuollon perusmaksuista. Toimitettujen asiakasrekistereiden ja kiinteistön omistajien tietojen yhdistämisellä on mahdollista tarkastaa jätehuollosta puuttuvat kiinteistöt ja olla yhteydessä asianomaisiin henkilöihin. Yrityksillä tähän ei ole toimivaltaa. Liittymisaste on sidoksissa valvontaan.

Aihealue 2 ja 3 Kuljetuspalveluiden luotettavuus ja jätehuoltomääräysten noudattaminen ovat olleet hyvällä tasolla. Tätä tukee yrittäjien välinen kilpailu, jossa asiakaspalvelu ja laatu korostuvat. Tietoomme ei ole tullut yhtään jätehuoltomääräysten noudattamiseen liittyvää rikkomista kuljetuksiin liittyen.

Aihealue 4. Yritysten välinen kilpailu on tehokkaasti pitänyt tyhjennyshinnat maltillisina samalla kun kaikki asiakkaiden tarpeet on hoidettu jo vuosikymmenten ajan. Kustannusten nousu on tapahtunut ensisijaisesti eko- ja jätteenkäsittelymaksujen korotusten vuoksi. Kunnan perimä jätteenkäsittelymaksu on noussut voimakkaasti vuosien 2009 – 2024 välisenä aikana, muutos on noin 100 % ko. tarkastelujaksolla. Astioiden tyhjennyshinta on noussut 54 % vastaavalla ajanjaksolla. Ks. kuvat.

kuva 1. 240 l astiatyhjennyksen hintaerittely

kuva 2. 660 l astiatyhjennyksen hintaerittely

Tämän lisäksi Residuum veloittaa kiinteistökohtaisen jätehuollon perusmaksun 32,26 €/vuosi.

Aihealue 5. Kuljetusyrittäjät ovat käynnistäneet ja investoineet kierrätykseen Rovaniemen kaupungissa ja ovat jatkossakin rakentamassa, laajentamassa ja tehostamassa hyötyjätteiden kierrätystä.

Aihealue 6. Rambollin selvityksessä on todettu, että nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä ei aiheuta jätelain mukaista ympäristö- ja terveyshaittaa.

Huomioitavaa on, että jätekuljetusten osuus selvityksen mukaan on 1-2 % kaikista alueen liikennemääristä ja liikenteen aiheuttamista päästöistä. Kuljetusjärjestelmällä ei ole tähän vaikutusta.

Aihealue 7. Vapaa kilpailu takaa palvelun toimivuuden ja edulliset hinnat pitkällä aikavälillä. Jatkuvuus takaa yritysten paikallisuuden ja sitä kautta myös yritysverotuloja Rovaniemelle. Paikallisten kuljetusyritysten kanssa tehtävä yhteistyö antaa kunnalle mahdollisuuden toteuttaa kiertotalouden edelläkävijäkunnan tavoiteohjelmaa.

Asiakaskontaktien perusteella voidaan todeta, että nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto koetaan palvelultaan, laadultaan ja kustannuksiltaan hyvin toimivaksi ja asiakkaita palvelevaksi järjestelmäksi. Asiakkaiden tyytyväisyyttä nykyiseen järjestelmään ja palveluun kuvaa myös reklamaatioiden vähäisyys.

Muuta.

Globaalisti ja kansallisella tasolla toimivilla suuryrityksillä on mahdollista toimia alkuun jopa miinuskatteella, mitä pienet yritykset eivät kestä. Pienet yritykset eivät voi jäädä odottamaan mahdollista usean vuoden jälkeen tulevaa uutta kilpailutusta vaan toiminta loppuu nopeasti. Tällainen järjestely on paikkakunnan pienyrityksille todella iso riski, eikä palvele pitemmällä aikajaksolla myöskään kunnan tai kuntalaisten etua.

Avoin yrittäjien välinen kilpailu lisää innovatiivisuutta ja mahdollisuutta tehostaa toimintoja uusilla investoinneilla.

Kiinteistökohtainen jätehuolto ei ole ristiriidassa jätelain vaatimusten kanssa ja siten nykyinen palveluun ja laatuun panostava järjestelmä tulisi säilyttää jatkossakin.

Erkki Virtanen
toimitusjohtaja
Rovaniemen Ekoteam Oy